

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра соціально-гуманітарних і правових дисциплін

„ЗАТВЕРДЖУЮ”
Гарант освітньої програми
Андрій ХАРЕНКО
29 серпня 2025 року

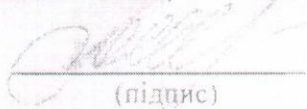
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВознавство

Освітній рівень: перший (бакалаврський)
Галузь знань: D «Бізнес, адміністрування та право»
Спеціальність : D5 Маркетинг
Освітня програма: «Маркетинг»
Факультет економіки і підприємництва

Робоча програма навчальної дисципліни «Правознавство» для здобувачів вищої освіти спеціальності D5 Маркетинг освітньої програми «Маркетинг». Умань: Уманський НУ, 2025. 19 с.

Розробник: к.і.н., доцент Коваленко-Чукіна І.Г.

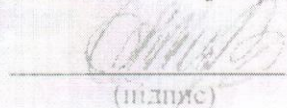

(підпис)

Ірина КОВАЛЕНКО-ЧУКІНА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін.

Протокол від «19» серпня 2025 року № 1.

Завідувач кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін

(підпис)

Людмила МАШКОВСЬКА

«19» серпня 2025 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки підприємництва.

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1.

«29» серпня 2025 року

Голова

Руслан МУДРАК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань – D «Бізнес, адміністрування та право»	Обов’язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: D5 Маркетинг	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,3 самостійної роботи студента – 4,6	Освітній рівень перший (бакалаврський) Освітня програма: Маркетинг	20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		80 год.	108 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: засвоєння студентами основних теоретичних положень і понять національного права України, розуміння ними Конституції та чинного законодавства України, закономірностей побудови правової держави, формування в них високого рівня правової свідомості та правової культури, вміння тлумачити і правильно застосовувати нормативно-правові акти в практичній діяльності, грамотно оцінювати юридичні факти, вільно орієнтуватися в сучасному правовому полі.

Завдання вивчення дисципліни «Правознавство» є вивчення понять і ознак держави і права; функції та джерела права; поняття та елементи системи права і системи законодавства; сутність та зміст юридичних властивостей Конституції України; класифікацію прав і свобод людини і громадянина за їх змістом; місце в системі органів державної влади, Президента України, його повноваження; специфічні ознаки, які вирізняють цивільно-правові відносини з поміж інших правових відносин; правові засади розробки, укладання, виконання та припинення трудових договорів; засади державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища; загальні засади права соціального захисту (забезпечення); поняття злочину, адміністративного порушення, кримінальної та адміністративної відповідальності.

Предметом дисципліни є спрямоване виховання покоління громадян, здатних боротися за свої права цивілізованими правовими методами. Адже знання і розуміння основ держави і права, конституційного, адміністративного, цивільного, трудового, сімейного, кримінального та інших галузей права, засад юридичної діяльності – необхідна умова життєдіяльності кожної людини та громадянина в Україні.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми: вивчення змісту дисципліни базується на освоєнні курсів «Історія та культура України», «Політична економія», «Мікроекономіка». Кореквізитами дисципліни є «Макроекономіка», «Маркетинг». «Основи комерційної діяльності». Постреквізитом є дисципліна «Менеджмент».

Вивчення навчальної дисципліни «Правознавство» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Маркетинг» спеціальності D5 Маркетинг галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» (табл. 1).

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Правознавство»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПРН 15	Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.
		ПРН 18	Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.
ЗК 14	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	ПРН 15	Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості
		ПРН 18	Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Правознавство», наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Правознавство»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1.	Уміння		
	Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів з урахуванням правових аспектів та вимог законодавства	Розповідь, пояснення, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, індивідуальні консультації, самонавчання рольові ігри, мозковий штурм	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2.	Комунікація		
	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію з коректним застосуванням юридичної термінології в ділових комунікаціях та врахуванням діючих законодавчих вимог	Розповідь, пояснення, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, індивідуальні консультації, самонавчання рольові ігри, мозковий штурм	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
3.	Автономія та відповідальність		
	Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб на основі дотримання норм трудового права та трудових правовідносин	Розповідь, пояснення, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, індивідуальні консультації, самонавчання рольові ігри, мозковий штурм	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

Таблиця 3.

**Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з
навчальної дисципліни «Правознавство»**

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 15	Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості	Розповідь, пояснення, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, індивідуальні консультації, самонавчання рольові ігри, мозковий штурм	Усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 18	Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.	Лекція, семінарські заняття з вирішення професійно-орієнтованих задач, мозковий штурм, кейс-метод, воркшоп, самонавчання	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, індивідуальних і командних завдань, презентація, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи теорії права та законодавства України.

Тема 1. Основи теорії держави і права. Basics of the theory of the state and law.

Місце і роль права в системі соціальних норм. Поняття соціальних норм. Види соціальних норм. Право і мораль та їх відмінні ознаки.

The place and role of law in the system of social norms. Concept of social norms. Types of social norms. Law and morality and their distinguishing features.

Поняття права. Об'єктивне та суб'єктивне право. Ознаки права. Сутність права. Зміст права та його види. Функції права. Джерела права та його форми. Закони і підзаконні акти.

Поняття норми права. Ознаки правових норм, Структура норми права. Поняття гіпотези, диспозиції, санкції. Види норм права.

Поняття джерела права, його різні значення. Система джерел права. Нормативні акти як джерела права та їхня система. Межі дії нормативних актів. Систематизація законодавства.

Поняття системи права. Предмет та метод правового регулювання. Галузь права, інститут права, підгалузь права. Система законодавства.

Тема 2. Поняття законності і правопорядку. Правопорушення як вид юридичної відповідальності.

Поняття і види правосвідомості та правової культури. Ознаки правосвідомості. Поняття, ознаки і види правомірної поведінки. Правопорушення: поняття та види. Склад правопорушення та його ознаки. Поняття і основні ознаки юридичної відповідальності. Мета і функції юридичної відповідальності. Підстави притягнення і звільнення від юридичної відповідальності.

Змістовий модуль 2. Основні галузі права України

Тема 3. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин.

Поняття цивільного права. Цивільно-правові відносини: майнові відносини, особисті немайнові відносини. Метод цивільно-правового регулювання. Об'єкти цивільно-правові відносин.

Джерела та система цивільного права. Відносини власності: поняття та зміст права власності. Види форм власності.

Суб'єкти цивільного права. Громадяни (фізичні особи), їхні основні юридичні властивості як суб'єктів цивільно-правових відносин. Поняття і зміст цивільно-правові правоздатності і дієздатності громадян: повна, неповна, часткова. Обмеження дієздатності. Визнання громадянина недієздатним.

Спеціальна правосуб'єктність юридичних осіб. Органи юридичних осіб. Порядок виникнення, реорганізації та ліквідації юридичних осіб.

Тема 4. Цивільно-правові угоди (правочини). Представництво в цивільному праві

Поняття та класифікація (види) угод. Умови дійсності цивільно-правових угод. Форм угод: усна та письмова. їхні різновиди. Правові аспекти додержання відповідної форми угоди.

Визнання угоди недійсною та правові наслідки виконання недійсної угоди. Реституція та варіанти вирішення питання про її застосування. Застосування реституції до конкретних випадків порушення умов дійсності угод. Види недійсних угод.

Поняття представництва. Сфера та межі дії представництва (представника). Підстави за яких виникають повноваження з представництва. Доручення. Форма і строк доручення. Передоручення. Припинення доручення. Наслідки скасування доручення.

Тема 5. Зобов'язальне право

Поняття цивільно-правового зобов'язання. Суб'єкт, предмет та підстави виникнення зобов'язань. Цивільно-правовий договір як підстава виникнення зобов'язань. Види зобов'язань (договорів). Процес (порядок) укладання договору. Загальні умови виконання зобов'язань.

Способи забезпечення виконання зобов'язань: неустойка, застава, порука, завдаток, гарантія.

Припинення зобов'язань, способи припинення зобов'язань.

Поняття, підстави та умови відповідальності за порушення зобов'язань. Види цивільно-правової відповідальності.

Тема 6. Основи сімейного права України.

Поняття та предмет сімейного права України. Сімейним кодекс України. Поняття сім'ї.

Поняття шлюбу. Умови і порядок складання шлюбу. Шлюбний договір. Порядок припинення шлюбу.

Особисті немайнові права та обов'язки подружжя. Майнові правовідносини подружжя. Право власності подружжя.

Майнові права та обов'язки батьків. Майнові права та обов'язки дітей. Позбавлення батьківських прав. Аліменти.

Опіка. Піклування. Патронат.

Тема 7. Основи трудового права

Поняття трудового права та трудових правовідносин. Характеристика суспільних відносин, що формують предмет трудового права України. Особливості методу трудового права України. Джерела трудового права. Колективний договір як джерело та інститут трудового права: поняття, зміст та порядок укладання.

Поняття та умови трудового договору і порядок їхнього встановлення. Порядок укладення трудового договору; документи, необхідні для прийому на роботу. Форма трудового договору. Види трудових договорів; контракт як різновид трудового договору.

Види (типологія) змін трудових правовідносин. Умови, за якими визначається характер змін трудового договору. Переведення працівника на іншу роботу. Переміщення працівника на інше робоче місце. Продовження роботи в нових істотно змінених умовах.

Поняття та класифікація підстав припинення трудового договору. Загальні підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи власника підприємства, установи, організації або уповноваженого ним органу. Розірвання трудового договору з ініціативи органів, що не є стороною договору. Порядок звільнення.

Поняття робочого часу. Робочий день. Види робочого часу. Скорочений робочий час, неповний робочий час. Режим та облік робочого часу. Види режиму робочого часу. Види робочого тижня. Робота за змінами. Графік змінності. Ненормований робочий день. Робота в нічний час. Надурочні роботи.

Поняття та види часу відпочинку. Щоденний та щотижневий відпочинок. Святкові і неробочі дні. Відпустки: поняття та їх види. Щорічні відпустки. Інші види відпусток.

Тема 8. Трудова дисципліна, дисциплінарна та матеріальна відповідальність. Правове регулювання трудових спорів.

Поняття та зміст трудової дисципліни. Трудова дисципліна, внутрішній трудовий розпорядок як особлива частина правопорядку. Нормативні акти, що регулюють внутрішній трудовий розпорядок і трудову. Основні обов'язки працівників. Стимулювання за трудовим правом. Заходи заохочення. Інші заходи стимулювання, переваги і пільги. Заохочення за особливі трудові заслуги.

Дисциплінарна відповідальність. Система заходів впливу, що застосовується до порушників трудової дисципліни. Підстави дисциплінарної відповідальності. Дисциплінарний

проступок. Кваліфікація дисциплінарних проступків. Дисциплінарні стягнення. Порядок накладання дисциплінарних стягнень.

Поняття підстави і умови матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації. Відміна матеріальної відповідальності від майнової цивільно-правової відповідальності. Види матеріальної відповідальності та особливості їх застосування. Порядок визначення розміру шкоди і покриття шкоди, заподіяної працівником.

Трудові спори: поняття і класифікація. Комісії по трудових спорах: їхня організація та компетенція. Порядок розгляду трудових спорів у комісіях по трудових спорах. Порядок прийняття, оскарження та виконання рішення комісії по трудових спорах. Розгляд трудових спорів у суді. Справи, що підлягають безпосередньому розгляду в суді. Рішення органів по розгляду трудових спорів про поновлення працівника на роботі та розв'язанні інших, пов'язаних з ним питань.

Колективні трудові спори та порядок їхньої вирішення.

Змістовий модуль 3.Адміністративне і кримінальне право України

Тема 9. Адміністративна відповідальність за порушення правил екологічної безпеки

Недотримання екологічних стандартів. Відповідальність за аварійне забруднення навколишнього середовища. Адміністративні санкції за невиконання екологічних приписів. Суб'єкти адміністративної відповідальності за екологічні правопорушення. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти відповідальності. Повноваження посадових осіб у сфері охорони довкілля. Специфіка відповідальності посадових осіб та підприємств.

Тема 10. Загальне поняття кримінального права та кримінальної відповідальності

Поняття і структура кримінального права. Підстави кримінальної відповідальності.

Поняття злочину, характеристика складу злочину як його юридичного вираження.

Об'єктивна сторона, суб'єкт та суб'єктивна сторона злочину. Обставини, що виключають суспільну небезпеку і протиправність діяння (необхідна оборона, крайня необхідність).

Стадії розвитку умисного злочину. Співучасть у злочині. Покарання, його мета. Види покарань. Обставини, що пом'якшують відповідальність. Обставини, що обтяжують відповідальність. Особлива частина кримінального права. Класифікація злочинів.

4.Орієнтовна структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Основи теорії права та законодавства України												
Тема 1. Основи теорії держави і права [Topic 1. Basics of the theory of the state and law]	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Тема 2. Поняття законності і правопорядку. Правопорушення як вид юридичної відповідальності	12	2	2	-	-	8	12	-	2	-	-	10
Разом за ЗМ 1	24	4	4	-	-	16	24	2	2	-	-	20
Змістовий модуль 2. Основні галузі права України												
Тема 3. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Тема 4. Цивільно-правові угоди(правочини). Представництво в цивільному праві.	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 5. Зобов'язальне право	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 6. Основи сімейного права України	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 7. Основи трудового права	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Тема 8. Трудова дисципліна, дисциплінарна та матеріальна відповідальність. Правове регулювання трудових спорів	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Разом за ЗМ 2	72	12	12	-	-	48	72	4	-	-	-	68
Змістовий модуль 3. Адміністративне і кримінальне право України												
Тема 9. Адміністративна відповідальність за порушення правил екологічної безпеки	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Тема 10. Загальне поняття кримінального права та кримінальної відповідальності	12	2	2	-	-	8	12	-	2	-	-	10
Разом за ЗМ 3	24	4	4	-	-	16	24	2	2	-	-	20
РАЗОМ	120	20	20	-	-	80	120	8	4	-	-	108

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1.			
1.	Тема 1. Основи теорії держави і права. Basics of the theory of the state and law	2	-
2.	Тема 2. Поняття законності і правопорядку. Правопорушення як вид юридичної відповідальності	2	2
Змістовий модуль 2.			
3.	Тема 3. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин	2	-
4.	Тема 4. Цивільно-правові угоди(правочини). Представництво в цивільному праві.	2	-
5.	Тема 5. Зобов’язальне право	2	-
6.	Тема 6. Основи сімейного права України	2	-
7.	Тема 7. Основи трудового права України	2	-
8.	Тема 8. Трудова дисципліна, дисциплінарна та матеріальна відповідальність. Правове регулювання трудових спорів	2	-
Змістовий модуль 3.			
9.	Тема 9. Адміністративна відповідальність за порушення правил екологічної безпеки	2	-
10	Тема 10. Загальне поняття кримінального права та кримінальної відповідальності	2	2
Разом		20	4

6. Теми практичних занять (не передбачено)

7. Теми лабораторних занять (не передбачено)

8. Самостійна робота студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма*
Змістовий модуль 1.			
1.	Тема 1. Основи теорії держави і права. Basics of the theory of the state and law. 1.Опрацювати та законспектувати Конституцію України – як основний закон держави. 2.Скласти схему стадій законодавчого процесу в Україні. 3.Скласти схему видів юридичної відповідальності. Джерело: [zakon.rada.gov.ua базова література 1, 3, 11,12, 18]	8	10
2.	Тема 2. Поняття законності і правопорядку. Правопорушення як вид юридичної відповідальності 1.Скласти схему стадій законодавчого процесу в Україні. 2.Скласти схему видів юридичної відповідальності. Джерело: [zakon.rada.gov.ua базова література 1, 3, 7, 8, 11,12, 18]	8	10

Змістовий модуль 2.			
3.	Тема 3. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин Цивільно-правові угоди(правочини). Представництво в цивільному праві. Завдання: 1.Використовуючи Цивільний кодекс України, скласти схему форм власності в Україні. Джерело: [базова література 6, 7, 8, 14, 15, 16, 20 допоміжна література 2]	8	10
4.	Тема 4. Цивільно-правові угоди(правочини). Представництво в цивільному праві. Завдання: 1.Скласти схему видів договорів. Самостійне опрацювання питань: 1. Спадкування за законом та за заповітом Джерело: [базова література 6, 7, 8, 14, 15, 16, 20 допоміжна література 2]	8	12
5.	Тема 5. Zobов'язальне право Охарактеризувати систему zobов'язального права Джерело: [базова література 7, 8, 14, 15, 16, допоміжна література 1, 2]	8	12
6.	Тема 6. Основи сімейного права України Самостійне опрацювання питань: 1.Поняття та принципи сімейного права 2.Порядок укладення та припинення шлюбу 3.Особисті немайнові та майнові права та zobов'язки подружжя 4. Опіка та піклування. Патронат Завдання: 1.Скласти шлюбний договір Джерело: [базова література 6, 7, 8, 14, 15, 16, 20 допоміжна література 2]	8	12
7.	Тема 7. Основи трудового права Завдання: 1.Скласти схему трудових прав громадян. 2.Скласти схеми видів робочого часу і часу відпочинку 3. Опрацювати та законспектувати проєкт Трудового кодексу України Джерело: [zakon.rada.gov.ua базова література 4, 7, 8, 10, 14, 15,16]	8	10
8.	Тема 8. Трудова дисципліна, дисциплінарна та матеріальна відповідальність. Правове регулювання трудових спорів Самостійне опрацювання питань: 1.Якими методами забезпечується трудова дисципліна? 2.Які існують види заохочення та дисциплінарної відповідальності? 3.У чому полягає правова сутність матеріальної відповідальності сторін трудового договору? Джерело: [zakon.rada.gov.ua базова література 4, 7, 8, 10, 14, 15,16]	8	12
Змістовий модуль 3.			
9.	Тема 9. Адміністративна відповідальність за порушення правил екологічної безпеки Завдання:	8	10

	1.Використовуючи Кодекс України про адміністративні правопорушення скласти схему видів адміністративних стягнень за екологічні правопорушення Джерело: [zakon.rada.gov.ua базова література 2, 5, 7, 9, 14 допоміжна література 1, 4, 6]		
10.	Тема 10. Загальне поняття кримінального права та кримінальної відповідальності Завдання: 1.Використовуючи Кримінальний кодекс України визначити види звільнення від кримінальної відповідальності Джерело: [zakon.rada.gov.ua базова література 13]	8	10
Разом		80	108

*Самостійне опрацювання лекційного матеріалу розміщеного в системі Moodle

9. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

10. Методи навчання

10.1. В рамках вивчення дисципліни використовуються наступні методи (технології) навчання:

Традиційні методи (технології) навчання:

Лекція – логічно вивершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності. Лекція покликана формувати в студентів основи знань з певної наукової галузі, а також визначити напрямок, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять та самостійної роботи студентів з відповідної навчальної дисципліни.

Семінарське заняття – це колективний науковий пошук певної навчальної проблеми і шляхів її ефективного розв'язання. Учасники заняття аналізують проблему, виявляють причинно-наслідкові зв'язки, висувають шляхи її оптимального вирішення, відповідають на запитання і дискутують. Проводиться, як правило, зі студентами, які мають відповідну підготовку й досвід самостійного вивчення складних наукових і практичних проблем

Індивідуальні заняття – передбачають створення умов для як найповнішої реалізації творчих можливостей студентів, які виявили особливі здібності в навчанні та здібності до науково-дослідної роботи і творчої діяльності. Індивідуальні заняття, як правило, проводяться у поза навчальний час за окремим графіком, складеним кафедрою з урахуванням потреб і можливостей студента.

Самостійна робота студентів полягає у вивченні та опрацюванні наукової, навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів, виконанні навчальних завдань. У процесі самостійної роботи студенту необхідно вивчити за допомогою рекомендованої літератури весь матеріал, передбачений програмою курсу.

10.2 Інноваційні методи (технології) навчання:

Проблемні лекції – направлені на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються тим, що коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами; увага студентів концентрується на матеріалі, який не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При викладанні лекції студентам даються питання для самостійного розмірковування, проте лектор сам відповідає на них, не чекаючи відповідей студентів. Система питань у ході лекції має активізуючу роль, спонукає студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Мозковий штурм – метод розв’язання невідкладених завдань за дуже обмежений час, суть якого полягає в тому, щоб висловити якнайбільшу кількість ідей за невеликий проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Презентації – виступи перед аудиторією, використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації нових товарів та послуг.

Рольові ігри – форма активізації студентів, за вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації у ролі безпосередніх учасників подій.

10.3 Дистанційне навчання

Дистанційне навчання – індивідуалізований процес передання і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання у спеціалізованому середовищі, яке створене на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Дистанційне навчання в Уманському НУ здійснюється відповідно до положення «Про систему управління навчанням moodle Уманського національного університету садівництва». Дисципліна «Правознавство» для дистанційного навчання розміщена на платформі «MOODLE». <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=809>

11. Методи контролю

Види робіт	Характеристика контролю
Письмове опитування	Здобувачі дають лаконічні відповіді на питання, передбачені під час вивчення курсу письмово, у вигляді експрес-опитування. Оцінюванню підлягають правильність та конкретність відповіді на поставлене питання на основі базової та допоміжної літератури.
Усне опитування	Здобувачі дають відповіді в усній формі на питання, що винесені на практичні заняття та самостійне опрацювання. Оцінюванню підлягають правильність та конкретність відповіді на поставлене питання. Позитивним є лаконічність та переконливість під час відповіді.
Тестування	Проводиться письмово або за допомогою системи дистанційного навчання MOODLE https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=579 Передбачає вибір однієї правильної відповіді на конкретне питання.
Активність під час обговорення	Оцінюванню підлягають частка участі здобувача у вирішенні колективного завдання, активність, вмотивованість та креативність під час обговорення проблемних питань.
Прояв лідерських якостей	Оцінюванню підлягають прояви лідерських якостей, які полягають у здатності генерувати нові ідеї; панорамність мислення; здатність до самоаналізу; здатність працювати в колективі; відповідальність за виконання завдань; потреба в досягненні позитивного результату.

12. Розподіл балів, які отримують студенти.

Поточний (модульний) контроль передбачає наступне - студент, відповідно до затвердженої робочої навчальної програми з дисципліни, виконує певні види навчальної роботи (відповідь на семінарських заняттях, виконання практичних завдань, тестові завдання тощо), передбачені в кожному змістовному модулі, і захищає їх результати у встановлені терміни.

Підсумкова форма контролю – залік.

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена спеціальна 100 бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, нмодульного контролю тощо). Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

Поточний контроль.

Максимальна сума балів поточного контролю – 100.

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

1. систематичність та активність роботи на семінарських заняттях;
2. виконання самостійної роботи;
3. модульний контроль;

(1) При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань продемонстрований у відповідях на семінарських заняттях; виконання практичної частини семінарського заняття.

Система оцінювання активності роботи: 0-3 бали.

(2) При контролі виконання самостійної роботи оцінці підлягають: усні відповіді при опитуванні на семінарських заняттях з теоретичних питань та правильність виконання практичних завдань. Система оцінювання самостійної роботи: 0-2 бали.

(3) Модульний контроль проводиться у вигляді вирішення тестових завдань в системі дистанційної освіти Moodle, де сума набраних балів є пропорційною кількості правильних відповідей (модульний контроль 1 0 – 20 балів; модульний контроль 2,3 0–15 балів)

**Розподіл балів, які отримують студенти
(денна форма навчання)**

Поточний (модульний контроль)													Сума
Кількість балів за змістовий модуль	Змістовий модуль 1 30 балів			Змістовий модуль 2 45 балів						Змістовий модуль 3 25 балів			
Теми	T 1	T 2	Модульний контроль (20 балів)	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	Модульний контроль (15 балів)	T 9	T 10	Модульний контроль (15 балів)	
Кількість балів за теми	5	5		5	5	5	5	5		5			
активність на семінарських заняттях	3	3		3	3	3	3	3		3			
виконання самостійної роботи студентів	2	2		2	2	2	2	2		2			
													100

**Розподіл балів, які отримують студенти
(заочна форма навчання)**

Поточний (модульний контроль)													Сума
Кількість балів за змістовий модуль	Змістовий модуль 1 30 балів			Змістовий модуль 2 45 балів						Змістовий модуль 3 25 балів			
Теми	T 1	T 2	Модульний контроль (20 балів)	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	Модульний контроль (15 балів)	T 9	T 10	Модульний контроль (15 балів)	
Кількість балів за теми	5	5		5	5	5	5	5		5			
активність на семінарських заняттях	3	3		3	3	3	3	3		3			
виконання самостійної роботи студентів	2	2		2	2	2	2	2		2			
													100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

13. Методичне забезпечення

1. Коваленко-Чукіна І.Г. Правознавство. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів факультету економіки і підприємництва, 075 Маркетинг. Умань: УНУС, 2023. 21 с.
2. Коваленко-Чукіна І.Г. Правознавство. Методичні вказівки до підготовки і проведення семінарських занять для студентів факультету економіки і підприємництва, 075 Маркетинг. Умань: УНУС, 2023. 40 с.
3. Коваленко-Чукіна І.Г. Методичний посібник-практикум з курсу «Правознавство» для студентів заочної форми навчання факультету економіки і підприємництва, 075 Маркетинг. Умань: УНУС, 2023. 26 с.
4. Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Правознавство» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету економіки і підприємництва. URL: Дисципліна для дистанційного навчання розміщена на платформі «MOODLE». <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=809>

14. Рекомендована література

Базова

1. Аверьянов В.Б. Органи виконавчої влади в Україні. К.: Ін Юре, 2019. 253 с.
2. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб. / [Остапенко О. І. Ковалів М. В., Єсімов С. С. та ін.] ; [Вид. 2-е, доп.] Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с.

3. Балакірева С.Р. Конституційне право України К. : Атіка, 2015. 210 с.
4. Бойко М.Д. Трудове право України. Курс лекцій: навч. посіб. К.: Олан, 2015. 335с.
5. Голосніченко І.П. Адміністративне право в Україні К.: Атіка, 2010. 198 с.
6. Калітенко О.М. Цивільне та сімейне право України .Х.: Одісей, 2013. 640 с.
7. Коваленко-Чукіна І.Г. , Білошкурська З.П., Машковська Л.В., Поліщук О.А., Правознавство. Навчальний посібник. Умань. ВПЦ. «Візаві». 2019. 739 с.
8. Коваленко-Чукіна І.Г., Гіренко І.В., Білошкурська З.П., Машковська Л.В., Поліщук О.А., Земельне право. Підручник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 711 с.
9. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua> . – Назва з екрану.
10. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10 грудня 1971 р. // Відомості Верховної Ради УРСР від 17.12.1971 - 1971 р.
11. Конституція України: Закон України 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. 141 с.
12. Конституційне право України : навч. посіб. для підгот. до зовніш. незалеж. оцінювання / [Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, І. І. Дахова та ін.]. Харків : Право, 2021. 368 с..
13. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. / О. В. Попович, Л. В. Томаш, П. П. Латковський, А. Ю. Бабій. Чернівці, 2022. 319 с.
14. Логінова М.О. Основи правознавства. К.: Центр навчальної літератури, 2014. 568 с.
15. Пастухова В.П. Основи правознавства. К.: Алеута. 2013. 377с.
16. Правознавство: навчальний посібник, за заг. ред. С.В. Петкова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. 360 с.
17. Прокопенко В.І. Трудове право України. Х.: Консум, 2015. 528 с.
18. Судові та правоохоронні органи України: навчальний посібник / М. А. Макаров, А. С. Симчук, М. Й. Кулик, Ю. В. Терещенко, С. В. Харченко. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. 656 с.
19. Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків: Вид-во 2022. 376 с.
20. Цивільне право України: підручник. 2-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах. / За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 1. Загальна. К.: Видавництво Ліра-К, 2018. 736 с.

Допоміжна

1. Господарський кодекс України: Закон України 16 січня 2003 р. Офіційний вісник України. 2003. № 11. – 462 с.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 11. 461 с.
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 р. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. 112 с.
4. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 01 червня 2000 р. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 36. 299 с.
5. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців» від 15.05.2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. №31-32 Ст. 263.
6. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» від 11.09.2003 р. Офіційний вісник України. 2003. № 41. Ст. 21 - 67.

15 .Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Уманського НУ.
2. Репозитарій Уманського НУ.
3. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України «Урядовий портал України». Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
5. Портал Лига Закон. Режим доступу : <http://www.ligazakon.ua/>.

6. Офіційний сайт Інституту проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого. – Режим доступу: <http://www.legality.kiev.ua/>.

16. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Правознавство» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті. Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

Визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті

дозволяється для дисциплін, які починають викладатися з другого семестру. При цьому визнання результатів проводиться у семестрі, який передує семестру, у якому згідно з навчальним планом конкретної освітньої програми передбачено вивчення певної дисципліни.

17. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У процесі навчання з дисципліни «Правознавство» студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/Tf94>). Під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.